ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Τι είναι ρατσισμός;

Ο όρος ρατσισμός στην κυριολεκτική του χρήση σημαίνει το μίσος ή τον φόβο
για άτομα που ανήκουν σε φυλές διαφορετικές από τη δική μας, καθώς και την
εχθρική ή και υποτιμητική στάση απέναντί τους, τους συστηματικούς περιορισμούς και τις διακρίσεις εις βάρος τους. Τα παραπάνω συνδέονται με την πεποίθηση ότι οι φυλές από τις οποίες προέρχονται είναι κατώτερες από τη δική
μας. Ο όρος ρατσισμός χρησιμοποιείται κατ' επέκταση και για τις ανάλογες
αντιλήψεις και συμπεριφορές προς άτομα διαφορετικά από εμάς, όσον αφορά
άλλα διακριτικά γνωρίσματα πέρα από τη φυλή, π.χ. το φύλο, την εθνική/τοπική καταγωγή, την κοινωνική θέση, την κατάσταση της υγείας.

Με την έννοια του ρατσισμού συνδέεται η έννοια της φυλής. Ο όρος φυλή υποδηλώνει μια ομάδα ανθρώπων που χαρακτηρίζεται από κοινή καταγωγή και συνήθως από ορισμένα ευδιάκριτα φυσικά χαρακτηριστικά, όπως το χρώμα του δέρματος. Η έννοια αμφισβητείται, ιδίως μετά την αποκωδικοποίηση του DNA, καθώς οι φυλετικοί δείκτες έχει αποδειχθεί ότι αποτελούν ένα ελάχιστο, αμελητέο ποσοστό της γενετικής σύνθεσης του ατόμου. Οι κοινωνικοί επιστήμονες συμφωνούν σήμερα ότι η φυλή είναι μάλλον μια κοινωνική κατασκευή παρά μια γνήσια βιολογική κατηγορία. Όλοι οι άνθρωποι έχουν μια κοινή καταγωγή και οι ομάδες που ανήκουν στο ενιαίο ανθρώπινο είδος μετανάστευαν και μεταναστεύουν ερχόμενες συνεχώς σε επιμειξίες. Έτσι οι φυλετικές διαφοροποιήσεις είναι σχετικές και όχι απόλυτες.

Οι μορφές και τα είδη του ρατσισμού

*·**Φυλετικός**: με κριτήριο διάκρισης των ατόμων το χρώμα του δέρματος (λευκοί, μαύροι, ερυθρόδερμοι, κιτρινόχρωμοι) είτε με βάση διαχωρισμού τη φυλετική καταγωγή (ξανθή Άρεια φυλή - Εβραίοι).*

Για παράδειγμα οι ινδιάνοι, είναι μία φυλή, διαφορετική από τους άλλους. Έχουν δέρμα πιο κίτρινο και κάποια άλλα τέτοια χαρακτηριστικά, που τους κάνουν να διαφέρουν από τους άλλους. Εξαιτίας αυτού, πχ θεωρούνται κατώτεροι άνθρωποι βάσει του φυλετικού ρατσισμού. Αλλά οι ίδιοι, αν είναι ρατσιστές, μπορεί να πιστεύουν ότι είναι ανώτεροι από τους υπόλοιπους ανθρώπους. Στην ουσία όμως, αν και υπάρχουν "επιφανειακές" διαφορές, όλοι οι άνθρωποι είναι απλά άνθρωποι. Αυτού του τύπου ο ρατσισμός αντλείται από τον εθνικισμό και το ναζισμό και έχει διαφορετική ιδεολογία από τον εθνικό ρατσισμό που μπορεί να ακούγονται έννοιες παραπλήσιες.

*•**Εθνικός**: διαφοροποίηση των ανθρώπων με γνώμονα την εθνική τους καταγωγή (στον Β΄Παγκόσμιο πόλεμο το γερμανικό έθνος θεωρούσε ότι ήταν ανώτερο από τα άλλα).*

*•**Θρησκευτικός:** η διάκριση των ατόμων εστιάζεται στις θρησκευτικές πεποιθήσεις τους (Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι, Ορθόδοξοι, Καθολικοί, Προτεστάντες). Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν σε διάφορες θρησκείες. Αυτό φυσικά δεν τους κάνει ανώτερους οι κατώτερους από κάποιους άλλους, μιας και όλοι είναι απλά άνθρωποι, ίδιοι, απλά με διαφορετικά πιστεύω και χαρακτηριστικά. Η αντίληψη ότι ο τάδε πιστεύει σε διαφορετική θρησκεία από εμάς, άρα είναι κατώτερος, ονομάζεται ρατσισμός και πιο συγκεκριμένα για αυτήν την περίπτωση, θρησκευτικός ρατσισμός.*

*•**Πολιτισμικός**: οι λαοί διαιρούνται με κριτήριο το πολιτιστικό τους επίπεδο (πολιτιστική ανωτερότητα του δυτικού κόσμου σε σχέση με τον υπανάπτυκτο Τρίτο Κόσμο). Ο «πολιτισμικός» ρατσισμός θεμελιώνεται βασικά σε δύο θέσεις: πρώτον, στην υπόθεση του ασυμβίβαστου των πολιτισμικών διαφορών, που καθιστά αντικειμενικώς αδύνατη τόσο την πολιτιστική ενσωμάτωση (ή αφομοίωση) των ξένων μεταναστών όσο και την προοπτική μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, και δεύτερον, στην επίκληση ενός υποτιθέμενου «φυσικού» (ή και συνταγματικού) δικαιώματος κάθε εθνικής ομάδας στη διατήρηση της ταυτότητάς της, στο όνομα του οποίου δικαιολογείται κάθε είδους μεροληπτική μεταχείριση σε βάρος των ξένων μεταναστών, που αποτρέπει την ανάμειξή τους.*

•***Κοινωνικοοικονομικός***: με κριτήριο την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των ατόμων (πλούσιοι-φτωχοί), το μορφωτικό τους επίπεδο (μορφωμένοι-αμόρφωτοι), το φύλο (γυναίκες-άνδρες), το επάγγελμα (πνευματικοί άνθρωποι-χειρώνακτες), τη σωματική ή νοητική ικανότητα (αρτιμελείς-άνθρωποι με ειδικές ανάγκες), την υγεία, τις συνήθειες, τη σεξουαλική συμπεριφορά (φορείς του AIDS, εξαρτημένοι σε εθιστικές ουσίες, ομοφυλόφυλοι), την εμφάνιση.

•***Πολιτικός***: διάκριση των ατόμων με κριτήριο την πολιτική τους ιδεολογία και την κομματική τους ένταξη (δημοκράτες, συντηρητικοί, φιλοβασιλικοί).

Καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων εντός και διαμέσου της εκπαίδευσης

Σε μια περίοδο όπου ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, ο αντισημιτισμός και η ισλαμοφοβία σημειώνουν άνοδο σε όλη την Ευρώπη, είναι σημαντικό για όλα τα παιδιά, από όπου κι αν προέρχονται, να μαθαίνουν και να εφαρμόζουν την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων.
Η εκπαίδευση είναι το καλύτερο μέσο για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και των διακρίσεων και για τη δημιουργία κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς. Τα παιδιά μπορούν και πρέπει από μικρή ηλικία να διδάσκονται για την ισότητα, τον σεβασμό και την ανεκτικότητα.

ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ (επιλογή των κυριοτέρων)

*1. **Τα σχολεία θα πρέπει να είναι ασφαλή καταφύγια, στα οποία ο ρατσισμός και οι διακρίσεις δεν έχουν θέση.** Οι κυβερνήσεις, η κοινωνία των πολιτών και τα σχολεία θα πρέπει να συνεργάζονται προκειμένου να:*

•αναθέτουν στα σχολεία την ενσωμάτωση στον τρόπο λειτουργίας τους, της καταπολέμησης του ρατσισμού και των διακρίσεων, καθώς και του σεβασμού της διαφορετικότητας ·

•διασφαλίζουν ότι η εκπαίδευση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσφέρεται ήδη από το νηπιαγωγείο και ότι το διδακτικό υλικό δεν περιλαμβάνει αναφορές ρατσιστικού περιεχομένου, ενώ είναι επικαιροποιημένο ώστε να αντανακλά τη διαφορετικότητα και την πολυφωνία της κοινωνίας·

•προωθούν κινητρα για μια υπεύθυνη χρήση του διαδικτύου·
•διασφαλίζουν ότι τα σχολεία υιοθετούν και επιβάλουν έναν κώδικα δεοντολογίας κατά του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων για τους μαθητές και το προσωπικό·
•παρακολουθούν τυχόν ρατσιστικά κρούσματα στα σχολεία και ασκούν πολιτικές για την πάταξη των εν λόγω φαινομένων.

2. *Τα παιδιά ανεξαρτήτως προέλευσης και καταγωγής πρέπει να έχουν ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση και να εντάσσονται πλήρως στο σχολικό σύστημα.* *Οι κυβερνήσεις, η κοινωνία των πολιτών και τα σχολεία θα πρέπει να συνεργάζονται προκειμένου να:*

•παρακολουθούν τα βασικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα παιδιά από μειονότητες, όπως η σχολική φοίτηση, τα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου και οι σχολικές επιδόσεις·
•αντιμετωπίζουν κάθε διαχωρισμό των παιδιών από μειονότητες στα σχολεία αποφεύγοντας την κατάταξή τους σε ξεχωριστά τμήματα και βοηθώντας τα να μάθουν τη γλώσσα διδασκαλίας·

•ενθαρρύνει την πρόσληψη εκπαιδευτικών που προέρχονται από μειονοτικές ομάδες·
•προάγουν ενεργά την ισότητα με εκστρατείες ευαισθητοποίησης που να απευθύνονται σε όλους τους μαθητές και τις οικογένειές τους.

3. Πρέπει να παρέχεται επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς προκειμένου να μπορούν να εργάζονται με όλα τα παιδιά και να δείχνουν ευαισθησία στις ανάγκες μαθητών με διαφορετικό υπόβαθρο, συμπεριλαβανομένης και επιμόρφωσης σε θέματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις φυλετικές διακρίσεις. Οι κυβερνήσεις, η κοινωνία των πολιτών και τα σχολεία θα πρέπει να συνεργάζονται προκειμένου να:

•διασφαλίζουν ότι οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται για να αποτρέπουν στο σχολείο κάθε εκδήλωση ρατσισμού και φυλετικών διακρίσεων και να αντιδρούν ταχέως και αποτελεσματικά όταν έρχονται αντιμέτωποι με τέτοιου είδους προβλήματα.

4. Οι κυβερνήσεις πρέπει να παρέχουν επαρκείς οικονομικούς πόρους ούτως ώστε τα σχολεία να μπορούν να προωθούν την ισότητα και την απαγόρευση των διακρίσεων και να παρακολουθούν την κατάσταση σε τακτική βάση.

ΠΗΓΕΣ (από το Διαδίκτυο)

- https://socialpolicy.gr/wp-content/uploads/2018/03/%CE%8C%CF%88%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%83%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D.pdf

- https://rm.coe.int/-ecri-10-/16808b765b

- https://vagialagou.weebly.com/epsilon943deltaeta-rhoalphatausigmaiotasigmamuomicron973.html

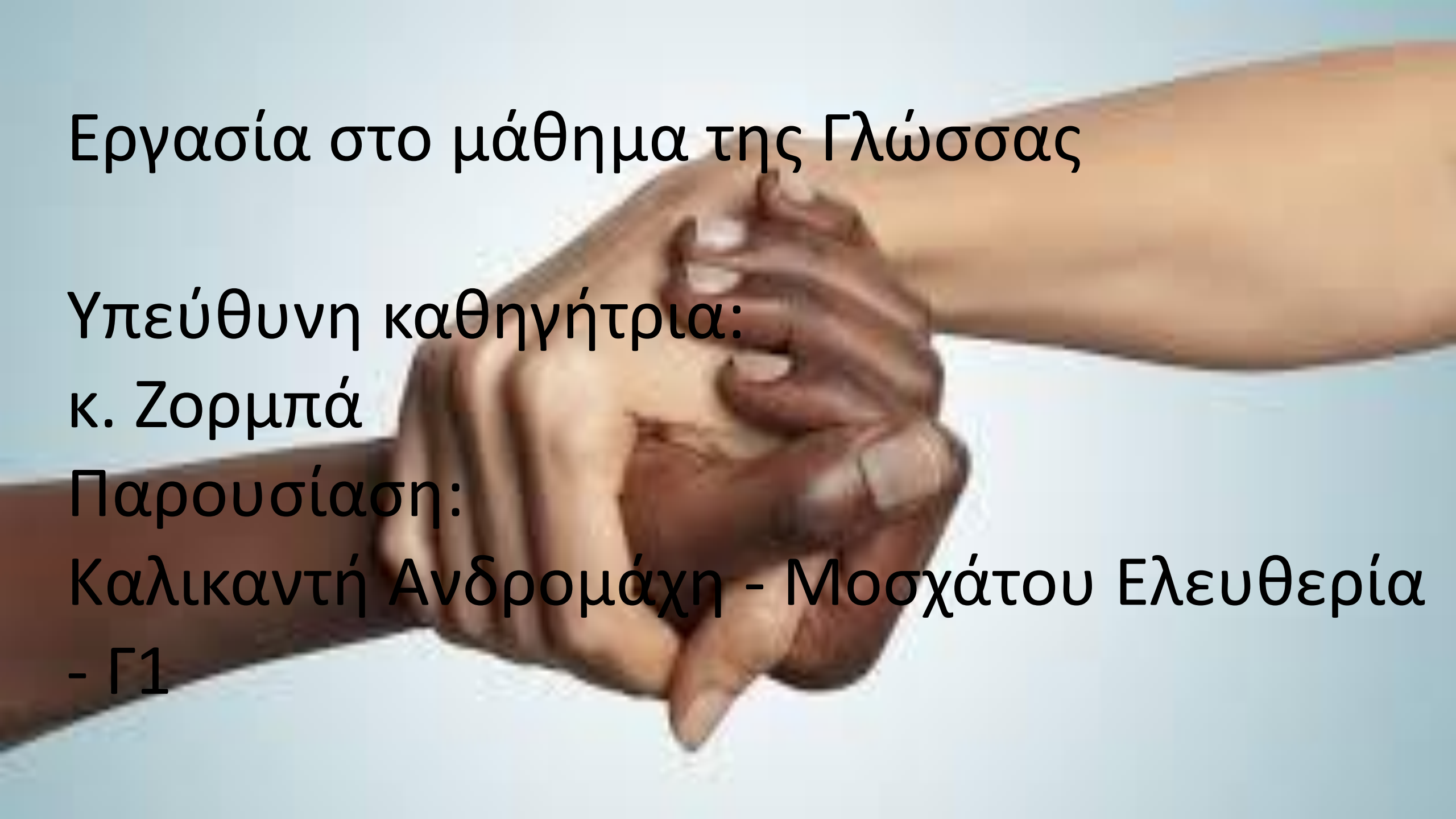

Εργασία στο μάθημα της Γλώσσας

Υπεύθυνη καθηγήτρια:
κ. Ζορμπά
Παρουσίαση:
Καλικαντή Ανδρομάχη - Μοσχάτου Ελευθερία - Γ1